

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/151/2021
Identifikačné číslo spisu:	7616204567
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7616204567.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, proti žalovanej W. S., narodenej X. L. XXXX, M. - B., X. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Karolom Pudlákcom, Poprad, Štefánikova 70, o zaplatenie 19 929,25 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 12C/101/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. septembra 2020 sp. zn. 2Co/10/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 23. septembra 2020 sp. zn. 2Co/10/2020 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj okresný súd alebo súd prvej inštancie) rozsudkom z 12. septembra 2019 č. k. 12C/101/2016 - 231 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 9. októbra 2019 č. k. 12C/101/2016 - 244 žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 3 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne z tejto sumy od 21. marca 2016 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vyslovil, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Súd prvej inštancie uviedol, že právny vzťah založený poisťnou zmluvou medzi stranami sporu je vzťahom spotrebiteľským a pri uplatnení náhrady poistného plnenia vo vzťahu k osobe poistenej, ktorá porušila povinnosť včasnej úhrady poistného, zákon vytvára určitý priestor na určenie výšky náhrady poistného plnenia na základe úvahy súdu. Nie je preto výlučne na úvahe poisťovateľa, v akom rozsahu výšku náhrady určí. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že iba poisťovňa je oprávnená stanoviť výšku regresnej náhrady a v tomto smere poukázal aj na závery vyjadrené v nálezoch Ústavného súdu SR IV. ÚS 377/2018. Regresná náhrada má plniť výchovný účel, nie účel likvidačný a zohľadniť okolnosti, za ktorých došlo ku vzniku škody. Súd prvej inštancie v nadväznosti na uvedené, na základe vlastnej úvahy, dospel k záveru, že pri priznaní náhrady vo výške 3 000 eur, sú zohľadnené kritériá ustálené rozhodovacou činnosťou súdov. Zistil, že žalovaná je od svojho narodenia osobou so zdravotným

hendikepom obmedzujúcim ju v pracovnom uplatnení, osobnom živote a odkázanú na pomoc iných osôb a štátu. Od roku 2013 je jej jediným zdrojom príjmu invalidný dôchodok, v čase nehody predstavoval sumu 160 eur mesačne. Žalovaná je nemajetná, poukázal na rozsah jej nákladov na živobytie. Zistil, že nie je držiteľkou vodičského oprávnenia, vodič motorového vozidla vo vlastníctve žalovanej, ktorý zabezpečoval v prípade potreby prepravu žalovanej ako ťažko zdravotne postihutej osoby, odkázanej na individuálnu prepravu, nespôsobil škodovú udalosť úmyselne ani pod vplyvom alkoholu. Súd prvej inštancie zistil, že doterajšie poistné plnenie, ktoré hradil žalobca v súvislosti s touto dopravnou nehodou je viac ako 90 000 eur, ide o pomerne vysokú sumu a môže dôjsť k jej nárastu vzhľadom k prebiehajúcemu ďalšiemu súdnemu sporu. Pri zachovaní zásady primeranosti a princípu proporcionality by náhrada mala byť prijateľná a únosná pre obe strany a nesmie byť na úkor len jednej z nich. Zdôraznil, že žalobca je významný podnikateľský subjekt, ktorého predmetom podnikania je vykonávané zaistovanie činnosti pre poistný druh neživotného poistenia. Žalovaná je ale osobou nemajetnou, ťažko zdravotne postihnutou, žijúcou na hranici sociálnej odkázanosti. Výška žiadaneho regresu je podľa súdu prvej inštancie neprimerane vysoká a vo vzťahu k žalovanej by predstavovala jej ekonomické zruinovanie. Z toho dôvodu v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. O príslušenstve pohľadávky rozhodol podľa § 517 OZ a o trovách konania strán sporu podľa § 255 a § 262 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) rozsudkom z 23. septembra 2020 sp. zn. 2Co/10/2020 potvrdil rozsudok v spojení s doplniacím rozsudkom vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania. Stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 377/2018, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/73/2019.

2.1. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že § 12 ods. 1 písm. f) zákona č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov, priznáva poist'ovateľovi proti poistníkovi nárok na celú alebo len čiastočnú náhradu poistného plnenia, pričom však je zrejme aj to, že zákon a ani iný právny predpis konkrétne kritériá na určenie výšky náhrady neobsahuje. Možnosť priznania čiastočnej náhrady pritom vyplýva priamo zo zákonného ustanovenia. To vytvára určitý zákonný priestor na určenie výšky náhrady poistného plnenia na základe úvahy súdu. Zákon neuvádza, že výšku rozsahu plnenia určuje poist'ovateľ, preto nemožno bez ďalšieho akceptovať názor, že je výlučne na úvahe poist'ovateľa, v akom rozsahu výšku náhrady určí. V kontexte uvedeného je potom potrebné prijať záver, že aj súd v konkrétnej veci môže určiť výšku takejto náhrady a takýto postup vyplýva priamo z citovaného § 12 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení. Primeranosť náhrady je potrebné vždy posúdiť v závislosti na skutkových okolnostiach v tej - ktorej veci, s čím súvisí nepochybne aj závažnosť porušenia konkrétnej povinnosti poistníkom, keď je podstatný rozdiel v tom, ak poistený spôsobí škodu úmyselne alebo viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky, alebo ako je tomu aj v prejednávanej veci, v čase, keď nastala poistná udalosť, bol v omeškaní s platením poistného. Primeranosť žiadanej náhrady možno ustáliť skúmaním výšky sumy vyplatennej z titulu poistenia (pri zohľadnení, či ide o sumu konečnú alebo o sumu, ktorá sa v budúcnosti bude zvyšovať), zohľadnením okolností, za ktorých škoda vznikla a skúmaním pomerov toho, kto škodu spôsobil. Posúdením týchto troch komponentov možno dospieť k záveru o tom, či regresná náhrada je primeraná. Skúmanie pomerov toho, kto škodu spôsobil, umožní primerane určiť výšku regresnej náhrady tak, aby plnila výchovný účinok a vyhnúť sa tomu, aby výška regresnej náhrady nebola príliš nízka, keď neplní svoj účel a na druhej strane, aby nebola (ekonomicky) likvidačná.

2.2. Odvolací súd uviedol, že otázka výšky sumy, ktorá bude žalovanou vyplatená žalobkyni titulom regresnej náhrady, musí byť ustálená aj s ohľadom na to, či ide o sumu konečnú alebo o sumu, ktorá sa bude v budúcnosti zvyšovať. Zo skutkového stavu prezentovaného žalobkyňou bolo zrejme, že nejedná sa o sumu konečnú, so zreteľom na ďalšie prebiehajúce súdne konania vo vzťahu k poškodenému z dopravnej nehody, ku ktorej došlo dňa 1. augusta 2013. Žalovaná je povinná vo forme regresnej náhrady platiť žalobkyni náhradu vyplatených súm tak, aby táto regresná náhrada mala výchovný účinok. Je však nutné, aby žalovaná aj po plnení v prospech žalobkyne mala zabezpečenú dôstojnú životnú úroveň, aby mala dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie základných životných potrieb seba a svojej rodiny. Je teda zrejme, že túto sumu bolo nutné ustáliť tak, aby zohľadňovala jej mesačné náklady na stravu, bývanie a ostatné výdavky - oblečenie, hygiena, bežné potreby, ako aj určitú finančnú rezervu

pre použitie v mimoriadnych situáciách. Právo každého občana na zabezpečenie dôstojnej životnej úrovne je právom, ktoré je v súlade s ústavou, s nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaná je od svojho narodenia osobou so zdravotným hendikepom, s obmedzeniami v jej pracovnom a osobnom živote. Je poberateľkou invalidného dôchodku, ktorý v čase dopravnej nehody predstavoval sumu 160 eur mesačne. Nemožno opomenúť, že poistnú udalosť nespôsobila osobne žalovaná, ktorá nie je držiteľkou vodičského oprávnenia, keď zároveň vodič motorového vozidla vo vlastníctve žalovanej, ktorý zabezpečoval v prípade potreby jej prepravu ako ťažko zdravotne postihnutej osoby, nespôobil túto škodovú udalosť úmyselne ani pod vplyvom alkoholu. So zreteľom na všetky tieto okolnosti súd prvej inštancie výšku uplatnenej regresnej náhrady opodstatnene vyhodnotil ako neprimerane vysokú, ktorá by vo vzťahu k osobe žalovanej mala fatálne ekonomické následky.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom navrhla, aby dovolací súd rozsudok zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Žalobkyňa považovala spôsob posudzovania primeranosti regresnej náhrady a jej konečné určenie v sume 3 000 eur za rozporné s platnou právnou úpravou a rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Mala za to, že zo žiadneho ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov (zákona o PZP) nevyplýva možnosť odvodenia práva súdu znížiť požadovanú náhradu poistného plnenia (nejedná sa o náhradu škody, ani o zmluvnú pokutu), rovnako tak nie je zrejmé ani skutočnosť, z akého právneho predpisu považoval odvolací súd za kritérium pre mieru takéhoto zníženia primeranosť či proporcionalitu a z čoho odvodzuje ako základ pre skúmanie proporcionality práve kritérium aktuálnych sociálnych pomerov žalovanej a skutočnosť, že žalobkyňa je poisťovacia spoločnosť a musí znášať riziko škôd spôsobených poistenými, ktorí nemajú uhradené poistné, bez adekvátnej regresnej náhrady. Uvedol, že nárok žalobcu na náhradu vyplateného poistného plnenia predstavuje zvláštny nárok poisťovne voči poistenému, vyplývajúci priamo zo špeciálneho právneho predpisu, ktorý zakladá a upravuje predmetný právny vzťah. Uvedené právo poisťovne podľa § 12 ods. 1 zákona PZP je osobitným originálnym nárokom poisťovne proti poistenému z poistného pomeru, t. j. špecifickým právom poisťovne z poistného pomeru proti poistenému, upravené špeciálnym predpisom. Predmetná regresná náhrada ako nárok poisťovne, tak ako je vymedzený v § 12 zákona o PZP, je špecifickým nárokom poisťovne, ktorý nie je možné stotožniť s nárokom na náhradu škody. Už samotné zákonné znenie definuje, že ide o právo na náhradu vyplateného poistného plnenia, nie o nárok na náhradu škody. Toto právo patrí poisťovni ako poskytovateľovi poistného plnenia poškodenému, čo je povinnosť uložená poisťovni priamo zákonom, takže jej splnenie nemožno právne kvalifikovať ako škodu a poisteného vnímať v tomto prípade ako škodcu.

Ak žalobkyňa požaduje náhradu celého zaplateného poistného plnenia, je to plne v súlade so zákonom, nakoľko je len na rozhodnutí poisťovateľa, či bude od poisteného požadovať náhradu celého vyplateného poistného plnenia, alebo len jeho časť. Zákon žiadnym spôsobom nepomeruje mieru a závažnosť porušenia povinnosti, takže praktický dôsledok je taký, že k naplneniu zákonného predpokladu pre uplatnenie nároku dôjde bez ohľadu na to, akého porušenia povinnosti sa žalovaná dopustila. Nakoľko regresný nárok poisťovne nie je uplatnením nároku na náhradu škody, nie je možné uplatniť tzv. moderačné právo súdu podľa § 450 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej iba „OZ“), o čom svedčí aj pomerne rozsiahla judikatúra (napr. R 21/1980, R 27/1981, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/249/2010, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/173/2008...). Žalobkyňa ďalej poukazovala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. decembra 2019 sp. zn. 4Obdo/84/2018, v ktorom najvyšší súd jednoznačne uviedol, že na daný právny vzťah sa aplikuje priamo osobitný právny predpis, ktorým je zákon 381/2001 Z.z. (ako *lex specialis*), ktorý má vo vzťahu k všeobecnej právnej úprave (ako *lex generalis*) pri aplikácii prednosť. Zo žiadneho ustanovenia tohto právneho predpisu nevyplýva možnosť odvodenia práva súdu znížiť požadovanú náhradu poistného plnenia (nejedná sa ani o náhradu škody, ani o zmluvnú pokutu).

Z uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR žalobkyňa upriamila pozornosť na závery, že :

„možnosť obmedzenia takého nároku pritom v minulosti, za predchádzajúcej právnej úpravy

vyplývala priamo zo samotnej vyhlášky č. 423/1991 Zb. konkrétne z ustanovenia § 11 ods. 2 a 4, pričom v ustanovení § 11 ods. 5 bola rovnako tak určená horná hranica výšky náhrady, na ktorú poisťovni vznikne právo podľa § 11 ods. 1 až 4, ktorá nemôže presiahnuť úhrn súm, ktoré poisťovňa vyplátila z dôvodu poistnej udalosti. Dovolací súd dáva do pozornosti najmä znenie ustanovenia § 11 ods. 4 cit. vyhlášky, z ktorého priamo vyplýva obmedzenie poisťovne na náhradu proti poistenému, ktorý v čase, kedy nastala skutočnosť, ktorá bola dôvodom vzniku poistnej udalosti, bol v omeškaní s platením poistného, a to do výšky 50 % z vyplatených súm. Vzhľadom k tomu, že právna úprava týkajúca sa regresného nároku sa zásadným spôsobom nezmenila, no do novej úpravy reprezentovanej zákonom č. 381/2001 Z. z. nebola prevzatá tá časť, ktorá hovorila o akomkoľvek obmedzení poisťovateľa vzťahujúcom sa na akýkoľvek druh porušenia povinnosti, takúto legislatívnu zmenu je potrebné chápať ako úmysel zákonodarcu. S ohľadom na uvedené je zrejmé, že zákonodarca považoval takéto právo poisťovne za primerané a odôvodnené najmä svojou preventívnou funkciou, čo napokon vyplýva aj zo samotnej dôvodovej správy k predmetnému ustanoveniu § 12 zákona č. 381/2001 Z. z. Takýto záver zároveň nie je ani v rozpore so základným cieľom zákona, ktorým nie je prioritne právna ochrana poškodeného, ktorému je priznaný nárok na náhradu škody aj v prípadoch, ak škoda bola spôsobená nepoisteným, či neznámym motorovým vozidlom, pričom táto právna ochrana je zároveň zvýšená priznaním tohto práva priamo proti zodpovednostnému poistiteľovi. Čo sa týka vnútorného členenia ustanovenia § 12 zákona č. 381/2001 Z. z. a rôznej intenzity a závažnosti porušenia právnych povinností zo strany poisteného, aj v tomto prípade je nutné dovodiť, že s rôznou závažnosťou spája určité obmedzenia možnosti uplatnenia si regresného nároku poisťovateľom len predchádzajúca právna úprava obsiahnutá vo vyhláške č. 423/1991 Zb., nie však aktuálna právna úprava zákona č. 381/2001 Z. z. Pokiaľ došlo zmenou právnej úpravy k upusteniu od vnútornej diferenciácie porušenia povinností poisteným podľa závažnosti a s tým spojenými obmedzenými možnosťami uplatnenia si regresného nároku poisťovateľom, nie je možné takúto zmenu a vôľu zákonodarcu ignorovať. Súdny sú oprávnený rozhodovať proti jednoznačne prejavenej vôli zákonodarcu. Nakoľko sa v rámci novej právnej úpravy rovnakým spôsobom stanovila horná hranica takto uplatňovaného nároku, ktorou je úhrn poistných plnení, a to v prípade akéhokoľvek porušenia povinnosti, nie je preto možné ustáliť, že bez akéhokoľvek zákonného zmocnenia, či odkazu na časť relevantnej právnej úpravy, z ktorej by takáto možnosť vyplývala, by bolo jednoznačným úmyslom zákonodarcu, aby súdy dotvárali právnu úpravu spôsobom, že z oprávnenia poisťovateľa určiť výšku takejto náhrady urobia oprávnenie súdov, ktoré si zároveň vytvoria aj vlastné pravidlá, čo konkrétne a akým spôsobom sa v týchto prípadoch bude brať do úvahy pri určovaní jej výšky.

S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nemôže skúmať a pri rozhodovaní o nároku prihliadať na to, či výška sumy nároku uplatneného poisťovateľom voči poistníkovi resp. poistenému v zmysle uvedeného ustanovenia je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a neprieči sa zmyslu a účelu uvedeného zákona. Jediným oprávneným subjektom, ktorý môže určiť a prípadne znížiť výšku uplatňovaného nároku v zmysle § 12 cit. zákona aj pod hornú hranicu takto uplatňovaného nároku, ktorou je úhrn poistných plnení, je v zmysle uvedeného ustanovenia poisťovateľ."

Rovnako sa k nároku podľa § 12 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/326/2009, sp. zn. 3Cdo/16/2002. Možnosťou aplikácie moderačného oprávnenie počas predchádzajúcej právnej úpravy sa zoberal dovolací súd aj v rozsudku 1MCdo/3/2004, pričom dospel k záveru, že vzhľadom k tomu, že nárok uplatnený podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 423/1991 Zb. je osobitným národom poisťovne proti poistenému, ktorý vyplýva z poistného pomeru a nemožno ho stotožňovať s národom na náhradu škody podľa OZ, nie je súd oprávnený aplikovať moderačné ustanovenia podľa § 450 OZ a ani podľa § 25 citovanej vyhlášky.

Vzhľadom na vyššie uvedenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu považovala žalobkyňa právny názor odvolacieho súdu za nesprávny a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou.

Ak sa chcel krajský súd odkloniť od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, mal svoj odklon riadne odôvodniť, keď právo na dostatočné odôvodnenia súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces, zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj v čl. 46 ods. 1. Ústavy Slovenskej republiky.

4. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá mala za to, že rozsudok odvolacieho súdu je správny a spravodlivý, poukázala opätovne na svoje sociálne pomery.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a tiež dôvodné, a preto je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. V zmysle § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 432 ods. 2 CSP sa dovolačný dôvod vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia, pričom právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

8.1. Zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zverené najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05).

9. V prejednávanej veci žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP), keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

10. Dovolaateľka v dovolaní namietala, že odvolací súd sa odklonil ustálenej praxe dovolacieho súdu v prípade riešenia právnej otázky oprávnenie súdu znížiť regresný nárok uplatnený podľa § 12 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.

11. Podľa názoru dovolaateľky sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu, pričom označila rozhodnutia najvyššieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd v napadnutom rozhodnutí odkloniť pri riešení vymedzenej právnej otázky.

12. Keďže žalobkyňou nastolená právna otázka bola rozhodujúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, dovolačný súd v ďalšom skúmal, či žalobkyňa opodstatnene vytýka, že pri riešení tejto otázky

zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

13. Z rozhodnutia najvyššieho súdu z 22. septembra 2010 sp. zn. 3Cdo/326/2009, na ktoré dovolateľka poukázala, okrem iného vyplýva, že regresný nárok je osobitným (originálnym) nárokom poisťovateľa vyplývajúci z poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou a nie je nárokom na náhradu škody vzniknutej poškodenému (nie je odvodeným nárokom od práva poškodeného).

13.1. Z rozsudku najvyššieho súdu z 28. augusta 2002 sp. zn. 3Cdo/16/2002, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod R 52/2004 vyplýva, že síce zohľadňoval právnu úpravu vyplývajúcu z vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 423/1991 Zb, v znení do 31. decembra 1993 (ďalej len „vyhlášky č. 423/1991 Zb.“), ale v aplikačnej rovine sa vyjadril k otázke právnej kvalifikácie regresu poisťovne, ktorá je použiteľná aj na právnu úpravu vyplývajúcu zo zákona č. 381/2001 Z.z. Vyvodil, že tento špecifický nárok nie je nárokom na náhradu škody podľa § 827 Občianskeho zákonníka, z ktorého dôvodu sa nebude ani jeho premlčanie riadiť úpravou premlčania práva na náhradu škody v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka, ale všeobecnou 3ročnou premlčacou dobou podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

13.2. Možnosťou aplikácie moderačného oprávnenia sa počas predchádzajúcej právnej úpravy zaoberal najvyšší súd aj v rozsudku z 23. novembra 2004 sp. zn. 1MCdo/3/2004 a dospel k záveru, že vzhľadom k tomu, že nárok uplatnený podľa § 12 ods. 2 vyhlášky č. 423/1991 Zb. je osobitným nárokom poisťovne proti poistenému, ktorý vyplýva z poistného vzťahu a nemožno ho stotožňovať s nárokom na náhradu škody podľa Občianskeho zákonníka, nie je preto súd oprávnený aplikovať moderačné právo podľa § 450 Občianskeho zákonníka a ani podľa § 25 vyhlášky č. 423/1991 Zb.

13.3. Napokon v dovolateľkou uvedenom rozhodnutí sp. zn. 4Obdo/84/2018, ktoré bolo prijaté do Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod R 64/2020 vyplýva, že sa na daný právny vzťah aplikuje priamo osobitný právny predpis, ktorým je zákon č. 381/2001 Z. z. ako lex specialis, ktorý má k všeobecnej právnej úprave ako lex generalis danej Občianskym zákonníkom prednosť. Zo žiadneho ustanovenia tohto právneho predpisu nevyplýva možnosť odvodenia práva súdu znížiť požadovanú náhradu poistného plnenia. Uvedené je vyplýva aj z dôvodovej správy k § 12 zákona č. 381/2001 Z. z., a takýto záver nie je ani v rozpore so základným cieľom zákona, ktorým je prioritne právna ochrana poškodeného, ktorému je priznaný nárok na náhradu škody aj v prípadoch, ak škoda bola spôsobená nepoisteným, či neznámym motorovým vozidlom, pričom táto právna ochrana je zároveň zvýšená priznaním tohto práva priamo proti zodpovednostnému poisťovateľovi. Súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z. z. nemôže skúmať a pri rozhodovaní o nároku prihliadať na to, či výška sumy uplatneného nároku poisťovateľom proti poistníkovi resp. poistenému je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a neprieči sa zmyslu a účelu uvedeného zákona.

14. Dovolateľka dôvodne namietala, že odvolací súd sa napadnutým rozhodnutím v otázke oprávnenia súdu znížiť regresný nárok uplatnený podľa § 12 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ak regresný nárok znížil až na úroveň 3 000 eur, pričom poisťovateľ v rámci svojich oprávnení sám znížil regresný nárok na uplatnených 19 929,25 eura. V tomto smere sa javí záver nižších súdov aj nepreskúmateľný.

15. Dovolací súd dospel vzhľadom na vyššie uvedené k záveru, že dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale zároveň aj dôvodné, nakoľko dovolaním napadnutý rozsudok (práve v riešení predmetnej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

16. Dovolací súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie,

rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.